

MODELE DE DEZVOLTARE DURABILĂ A TURISMULUI RURAL ÎN ȚĂRILE IBERICE

Stoian Mihaela, masterand

Voinea Oana, masterand

Universitatea „Constantin Brâncuși”, Tg-Jiu

Abstract: Sustainable development is the kind of development that satisfies the present generations' needs without affecting those of the generations to come. Sustainable development is an evolving concept that comprises all aspects of human activity, specially the tourism.

The term of rural tourism is used when rural culture is a key component of the product on offer, The distinguishing feature of tourism products in rural tourism is the wish to give visitors a personalized contact, a taste of the physical and human environment of the countryside and, as far as possible, allow them to participate in the activities, traditions and lifestyle of local people.

Spain is a great destination for all forms of tourism, so rural tourism has its own place in the touristic industry from this country.

Portugal is a quiet and peaceful country, with a subtle beauty that takes time to discover and appreciate. Its countryside, dotted with medieval castles, ruins, manor houses and churches, making the visitors to step back in time to days gone by.

Conceptul de dezvoltare economică durabilă, prin prisma teoriei și practicii economice, a apărut și a evoluat în trei etape, dintre care prima este cea în care dezvoltarea era concepută în termenii „*creșterii economice*”, definită adesea ca o sporire a rezultatelor unui sistem economic într-un anumit interval de timp și într-un anumit spațiu. Cea de-a doua etapă în evoluția conceptului de dezvoltare economică a fost abordarea ei în termenii „*modificărilor structurale ale producției și utilizării forței de muncă*” strategiile de dezvoltare punând accent pe industrializare și creșterea sectorului de servicii. Anii '70 ai secolului trecut au demonstrat că nu se poate garanta că, dezvoltarea economică definită astfel, conduce la îmbunătățirea standardului de viață a majorității populației, la reducerea sărăciei, a decalajului dintre bogați și săraci, precum și a impactului negativ asupra mediului înconjurător. În aceste condiții, conceptul de dezvoltare economică a fost redefinit prin luarea în considerare a aspectelor sociale legate de reducerea sărăciei, a șomajului, a distribuției inechitabile a veniturilor, precum și a aspectelor legate de economisirea resurselor naturale și protecția mediului.

Acutizarea problemelor legate de limitarea resurselor naturale și degradarea mediului înconjurător au condus la o nouă abordare a conceptului dezvoltării, prin referire la aspectele *durabile* ale acesteia. Această abordare a dus la formularea conceptului de **dezvoltare durabilă** care și-a dobândit înțelesul real odată cu publicarea raportului „Viitorul nostru comun” al Comisiei Mondiale a Mediului și Dezvoltării.

Ideea adoptării conceptului de dezvoltare durabilă în turism a apărut la începutul anilor '90, luând astfel naștere **turismul durabil**. Turismul durabil se disociază de turismul de masă, fiind o formă de turism alternativ, care are însă la bază următoarele principii:

- Minimizarea impactului activității turistice asupra mediului natural, în vederea obținerii **durabilității ecologice**;
- Minimizarea impactului negativ al activității turistice asupra comunității locale și a membrilor ei, în vederea obținerii **durabilității sociale** (evitarea apariției situațiilor ostile în relația cu comunitatea locală, prin dezvoltarea acelor forme de turism care nu perturbă și nu întrerup viața de zi cu zi a populației);
- Minimizarea impactului negativ al activității turistice asupra culturii și obiceiurilor comunităților locale în vederea obținerii **durabilității culturale**.

Având în vedere principiile turismului durabil enunțate mai sus, este momentul să definim conceptul de **turism durabil** : „... o abordare pozitivă cu intenția de a reduce tensiunile și fricțiunile create de complexitatea interacțiunilor dintre industria turistică, turiști, mediul natural și comunitățile locale ca gazde ale turiștilor.” (Journal of sustainable tourism, 1993)

În ceea ce privește calitatea de a fi durabile asociată formelor de turism, se poate spune că toate formele de turism pot fi durabile, dar printre cele mai pregnant durabile sunt **ecoturismul și turismul rural**.

Turismul rural, care în Europa este organizat cu precădere în spații naturale puțin modificate și populate de comunități tradiționale, este una dintre cele mai valoroase forme de manifestare a turismului durabil. În accepțiunea Organizației Mondiale a Turismului și a multor asociații europene, turismul rural este o formă a turismului care include orice activitate turistică organizată și condusă în spațiul rural de către populația locală, valorificând resursele turistice locale (naturale, cultural-istorice, umane), precum și dotările și structurile turistice, inclusiv pensiunile și fermele agroturistice. La începuturile sale, acestei activități turistice i-a fost destinat un rol social și economic limitat doar la spațiile familiale, dar, treptat, și-a diversificat oferta, devenind o componentă esențială a politicilor de dezvoltare regională și locală a spațiului rural.

Analizat la nivel global, turismul rural deține o paletă largă de modalități de cazare, alimentație, divertisment, dar turismul rural propriu-zis reprezintă maniera cea mai complexă de a valorifica resursele turistice locale, mai ales pensiunile turistice și hotelurile rurale, precum și alte forme specifice de cazare.

Conform **Organizației Mondiale a Turismului**, conceptul de **turism rural** este folosit atunci când cultura rurală este o componentă cheie a unui produs oferit; trăsătura caracteristică a produsului turistic în turismul rural este dorința de a oferi vizitatorilor un contact personalizat, o imagine a mediului fizic și uman din zona rurală și, atât cât este posibil, de a le permite acestora participarea la activitățile zilnice și obiceiurile comunității locale.

În cadrul economiei turistice, turismul rural este definit de valorificarea spațiilor agricole, resurselor naturale, moștenirii culturale, caselor din mediul rural, tradițiilor populare locale și produselor ale căror mărci reflectă identitatea regională și acoperă nevoia consumatorului de cazare, alimentație, divertisment și alte servicii, având ca obiectiv o dezvoltare durabilă locală și un răspuns adecvat nevoii de noi modalități de divertisment a societății moderne. Referitor la oferta de divertisment promovată de unitățile prestatoare de servicii din sfera turismului rural, atracțiile oferite de mediul natural și cultural-tradițional constituie elemente care satisfac cererea fără o implicare directă a acestora:

- Zona rurală: munți, lacuri, râuri, păduri, peisaje naturale;
- Moștenirea culturală: arhitectură, castele, biserici, sate;

- Viața la sat: evenimente locale, gastronomie, agroturism, muzică tradițională;
- Activități în mediul rural: călărie, ciclism, pescuit, vânatoare, plimbări.

Spania și Portugalia, cele două țări ale Peninsulei Iberice, reprezintă destinații importante în Europa pentru turiștii care preferă turismul rural, în ciuda faptului că turismul de litoral are întâietate în industria turistică a acestor țări. Spania, a doua destinație turistică după Franța, este un mare bazin receptor pentru cererea de turism rural, „satele albe” din regiunea Andaluzia, în sudul țării, muzica și dansul Flamenco, luptele cu tauri, precum și numeroasele locații de cazare tradiționale constituie atracții pentru vizitatori. Cazarea în mediul rural, pe teritoriu spaniol este asigurată prin popasuri rurale, ferme ecvestre, ferme-han, camere-de-oaspeți grupate în Asociațiile Agroturism Basc și Agroturism Balear, clădiri istorice, ex. PARADORS – reprezintă un lanț de hoteluri înființat în timpul dictaturii lui Franco ca o modalitate de finanțare a reconstrucției, dar și cu scopul de a salva clădirile istorice, care au fost renovate și transformate în hoteluri rurale confortabile.

Participarea la târguri este fundamentală în turismul rural pentru a stabili contacte comerciale și pentru a cunoaște produsele concurente, iar Spania este o țară în care se desfășoară foarte multe târguri de turism rural.

FITUR, ca târg de turism internațional, deschide Spania miilor de vizitatori, iar din 1994, ca răspuns la noile preferințe manifestate de turiști-de a vizita locuri și culturi noi-, FITUR-ul a creat Secția de Turism Activ – FITUR-ACTIVE, dedicat tuturor întreprinderilor care se orientează spre această nouă formă de a călători. La FITUR-ACTIVE își dau întâlnire expozanții specializați în formele de turism relaționale cu împrejurimile naturale, cu turismul de aventură, turismul rural, ca INTUR - Târg de Turism Intern (Castilia y Leon), TURINTERIOR (Extremadura), AGROTUR (Catalania) etc.

Conform Secretariatului General de Turism, INTUR contribuie la diversificarea sectorului turistic în Spania; INTUR '98 a concentrat 450 de expozanți din 28 de țări și 14 Comunități Autonome în cadrul târgului de la Valladolid și a atras 35000 de vizitatori. Pe de altă parte, la ediția din 1999 și-au dat întâlnire întreprinderi cu cele mai diverse activități turistice, de la mai mult de 100 de tour-operatori și angroșiști, până la cele mai mici întreprinderi de locații rurale, lanțuri hoteliere, companii de transport și promotori de turism de aventură. Datele anilor 2003 și 2004 demonstrează tendința de creștere a numărului de participanți.

AGROTOUR prezintă o ofertă de turism rural foarte amplă, de la locații până la activități de relaxare și alimente de calitate, cu specificarea provenienței lor. Acest târg a început să se desfășoare din 1994 și s-a mărit în decursul anilor, atât ca număr de vizitatori (15600 în 1994 la 30000 în 2004), cât și ca număr de expozanți (60 în 1994 și 110 în 2004), conform datelor furnizate de propria organizație.

TURINTERIOR, este un concurs profesional de turism intern și de natură, un târg dedicat promovării turismului în Extremadura sub toate aspectele sale (rural, termal, cultural, de natură), deoarece Extremadura ducea lipsă de un eveniment care să prezinte întreaga sa ofertă turistică. Conform organizației TURINTERIOR, principalele obiective ale acestui târg sunt:

- Să promoveze și să *faciliteze* accesul pe piață al întregii oferte turistice din Sud-Estul Iberiei;
- Să intensifice promovarea produselor noi;
- Să servească ca instrument de promovare a produselor agro-alimentare caracteristice zonei;
- Să ajute și să îmbunătățească nivelurile de dotare a activității turistice.

Turismul rural în Portugalia este o alternativă la turismul de masă și reprezintă un suport pentru economia locală în regiuni adesea afectate de depopulare și lipsa locurilor de muncă, dar și un promotor al dezvoltării durabile – cu un număr mic de locații, distribuite pe o suprafață mare, impactul turiștilor este infim; nici o nouă autostradă sau nou complex hotelier modern nu afectează peisajul. Singura piedică în calea dezvoltării rapide a acestor noi forme de turism este reprezentată de amplasarea acestor locații departe de destinațiile turistice populare ; în asemenea condiții, puțini turiști, în prezent, ajung să exploreze câteva dintre cele mai frumoase parcuri naturale și peisaje montane, surse excepționale de oportunități de recreere. Predominant amplasate în nordul și centrul țării, în special în provincia nordică MINHO-„inima istorică” a Portugaliei- aceste zone turistice oferă vizitatorului posibilitatea de a cunoaște tradiții și cultură cu mare grijă păstrate de locuitorii acestor zone, a căror viață nu s-a schimbat prea mult în ultimul secol.

În Portugalia există câteva asociații profesionale care reprezintă diferite tipuri de locații și îi ajută pe turiști să facă cele mai bune alegeri.

SOLARES DE PORTUGAL, marcă a TURIHAB (Associação do Turismo de Habitação- Asociația Turismului Rezidențial) este o organizație guvernamentală care promovează locațiile situate pe proprietăți istorice, cu accent pe ospitalitatea locală și conservarea moștenirii culturale, istorice și arhitecturale locale. Solares de Portugal include trei categorii de locații, cu prețuri diferite: CASAS ANTIGAS (case istorice), reprezentând conace și case la țară, QUINTAS și HEREDAS, reprezentând ferme agricole și case la țară, CASAS RUSTICAS, reprezentând cabane restaurate și mici ferme.

ALDEIDAS DE PORTUGAL (satele Portugaliei) reprezintă o inițiativă pentru a atrage vizitatori în Parcul Natural PENEDA-GERÊS, situat în nordul țării, la granița cu Spania. Această asociație promovează casele tradiționale din pitoreștile sate SOAJO și LINDOSO .

Turismul rural, ca formă a turismului durabil, prin manifestarea sa neagresivă față de mediul natural și uman local, atât în regiunea Peninsulei Iberice, precum și în celelalte regiuni și state ale Europei, contribuie în mare măsură la dezvoltarea durabilă în sens general.

Bibliografie:

1. Bran F., Dinu M., , Turism rural. Model european, Ed. Economică, București, 1997
2. Georgescu G., Reforma economică și dezvoltarea durabilă, Ed. Economică, Buc., 1995
3. Pugna C., Conceptul evolutiv al managementului calității, Tribuna Calității nr. 11-12, 2002
4. Stanciu FI, Strategii manageriale, conexiuni .Tribuna Calității, nr.4, 2002
5. www.travelworld.ro
6. www.spain.com